

De gamle platter fortæller – 40.

DAGBLADETS navnkundige journalist, salige Arne Jensen, skrev i starten af 1970'erne artikelserien "De gamle platter fortæller" om kongeskiverne fra Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab. Det blev til i alt 75 artikler, der blev bragt i DAGBLADET i 1972/73. Enkelte af artiklerne blev gengivet op til fugleskydningsselskabets 200 års jubilæum i 1987.

Som en markering af fugleskydningsselskabets 225 års jubilæum, den 28. august 2012, bliver Arne Jensens artikler nu genudgivet. I nogle tilfælde er historien eller ny viden løbet fra artiklerne, men i respekt for Arne Jensen, bliver alle artiklerne bragt, som de i sin tid blev skrevet af den lune journalist. Bortset fra justeringer af diverse trykfejl, er der ikke rettet et komma i Arne Jensens artikler. For at artiklerne til stadighed kan have et opdateret og korrekt indhold i forhold til nutidens læsere, vil der dog i de fleste tilfælde være tilføjet et supplerende efterskrift til de gamle artikler.

Skulle disse tilføjelser eller korrektioner være mangelfulde eller utilstrækkelige, vil det være meget interessant hvis DAGBLADETS læsere kan supplere.

Foruden de gamle artikler, har redaktøren på fugleskydningsselskabets hjemmeside, Henrik Brandt, i samarbejde med redaktionsleder på DAGBLADET Lars Ahn Pedersen forøget serien med yderligere 25 artikler. De 100 artikler vil blive bragt i DAGBLADET i de 100 lørdagsaviser der ligger op til jubilæumsdagen.

Fugleskydningsselskabet officielle betegnelse for de gamle klenodier er "skiver", men i fortsat respekt for Arne Jensens ordvalg, vil vi her bibeholde den oprindelige overskrift.

Interesserede læsere kan læse meget mere om det gamle selskab på www.roskildefugleskydning.dk.

En platte uden fuglekonge

Ole Søndergaard malede i 1910 en fugleskydningsplatte til Gustav Wied

Til nytår hører der fyrværkeri, og lad os derfor i denne serie i anledning af årsskiftet omtale en lille knaldperle, som vi har fundet i Roskilde Museums underholdende og interessante Gustav Wied-samling.

Det drejer sig om Gustav Wieds "fugleskydningsplatte" fra 1910, men skal ret være ret – og det skal det – må det straks siges, at han aldrig har opnået så høj en ære.

Hvad grunden er til, at Gustav Wied har ladet udarbejde en platte, kan man kun gisne om, men det er sikkert ikke forkert at tro, at han har villet gøre grin med borgerskabet, som han jo var en konstant torn i øjet på.

Men det er en kendsgerning, at Gustav Wied i 1910 blev medlem af Det kongelige Skydeselskab i København, der blandt sine medlemmer talte det blåeste blod og eliten indenfor handel og industri. En satyr i dette selskab har fået datiden til at spærre øjnene op, og Wieds optagelse i selskabet er da også forevigtet af den tids vittighedsblade "Platdemenagen", hvor man ser forfatteren blive ført ind i selskabet af kong Frederik den Ottende og Klaus Berntsen, der på det tidspunkt var både konseilspræsident og forsvarsminister. De to høje herrer ser tydeligt nok ikke særlig veltilpas ud ved det nye medlems ankomst, der fra malerierne på væggene med afsky bliver betragtet af henfarne skydebrødre. Også denne tegning findes på Roskilde Museum.

Selv om Gustav Wied altså kun var almindelig skydebroder, skulle han have en fugleskydningsplatte, og den blev udført af den fine maler Ole Søndergaard, der tilsyneladende har moret sig vældigt over opgaven. Ole Søndergaard, der i 1910 var 34 år, har som model brugt Wieds berømte ejendom, Kastellet, og i forgrunden forfatter-symbolet: blækhus og fjerpen. Selv om

datiden sværmede meget for ”franske” haver med deres symmetri, driver Søndergaard dette ud i den yderste konsekvens, så maleriets to halvdele er næsten nøjagtig ens.

*

I 1900 rykkede Gustav Wied og hans familie, der i tre år havde boet i den nuværende katolske præstebolig på Frederiksborgvej, ind i ”Kastellet”, som han havde ladet opføre på hjørner af Byvolden og Hedegade. Det lange hvide hus, med kammene gav Wied selv udkastet til, bistået af en slægtning, Ejler Lassen, der i mange år havde boet i Sydamerika. Navnet ”Kastellet” gav forfatteren Walther Christmas huset nogle år efter, at det var blevet bygget. Han kom en dag på besøg og søgte forgæves familien inde og ude. Endelig fandt han hr. og fru Wied i en krog i haven. ”Nu har jeg ledt hele Kastellet rundt, og endelig finder jeg Dem her!” udbrød Christmas. ”Ja, Kastellet”, svarede Wied, ”der har vi navnet til huset”.

I den søndre ende havde Gustav Wied indrettet sig en privat fæstning bestående af en lille toværelses lejlighed med forstue og egen indgang, adskilt fra den øvrige del af beboelsen ved en tyk brandmur.

Alt dette gjorde han for at skaffe sig lidt arbejdsfred. Med tiden skød Kastellet knopper. Først rejstes inde i gården ”Enkesædet”, et lille pandekagehus af bindingsværk, vel mest for børnenes fornøjelse, og derefter fulgte endnu to fløje. I den søndre indrettedes en stor, prægtig stue med sydvinduer og ovenlys. Den nordre fløj kaldtes ”Kavaler-fløjen”, og her fik den ældste søn bopæl på første sal.

Gustav Wien boede i ”Kastellet” til sin død i 1914. Her levede han et stilfærdigt liv i familiens og venners kreds uden virkelig forbindelse med den by, han tilfældigt havde valgt til sit opholdssted.

- aj.

*

Efterskrift:

Det er en ofte gengivet misforståelse, at skiven der hænger på Roskilde Museum skulle være et forsøg på at gøre grin med borgerskabet – men det forholder sig nærmest tværtimod! Roskilde Museum betegner skiven som et forstudie. Det må antages, at Roskilde-skiven simpelthen er en slags ”skitse” til den endelige og noget større skive, der i dag findes på ejendommen Sølyst i Klampenborg. At der findes en skive på Sølyst, skyldes, at det i ”Det Kongelige Kjøbenhavnske Skydeselskab og Dansk Broderskab” er en pligt for alle skydebrødre, at give en skive året efter sin optagelse.

Den eneste egentlige forskel mellem de to skiver er, bortset fra størrelsen, at skiven på Sølyst er påført Gustav Wieds signatur samt datoen 9. aug. 1911.

*

Gustav Wied blev optaget som medlem af Roskilde og Omegns Fugleskydningselskab den 9. juli 1907 – men værdigheden som fuglekonge opnåede han altså ikke.

- hb.

Artiklen blev bragt i Dagbladet den 30. december 1972 og den 18. juni 2011